

UTDRAG AV STATSMINISTER ODVAR NORDLIS FOREDRAG VED ARSMØTET
I ROGALAND ARBEIDERPARTI, HAUGESUND 11. - 12. MARS 1978

Norge er stilt overfor en ny økonomisk situasjon. Den er skapt av det langdryge økonomiske tilbakeslaget ute i verden. Sammen med en for sterk innenlands kostnadsøking har det ført til en stor og urovekkende øking i underskuddet i betalingsbalansen med utlandet.

Vår oppgave er vanskelig, men langt fra håpløs. Den stiller oss overfor nye krav, men langt fra håpløse krav. Det kreves tilstramming i den økonomiske politikken, men

- 2 -

ingen skifterettsbehandling.

Her er enkelte trekk i den oppgaven vi står overfor:

Mens forbruk, investeringer og inntekter jevnt over har økt hvert eneste år gjennom etterkrigstiden står vi nå overfor å måtte flate ut på det høye nivået vi befinner oss. Vi skal ikke behøve å gi opp vesentlige/elementer i vår velferdssituasjon, men vi må utsette noen år en ytterligere vekst i den gjennomsnittlige økonomiske velferd hos de norske forbrukere. Regjeringen vil legge opp en politikk hvor vi i størst mulig grad legger belastningen ved dette på de inntektsgrupper som har mest. Disse gruppene må tåle en viss nedgang. De svakest stilte, både blant pensjonister og blant dem i arbeidsfør alder, bør fortsatt kunne øke sin

standard.

Men fordi vi allerede i Norge er kommet så langt med en utjamning av de samlede levekår, er det ikke til å unngå at store befolkningsgrupper vil måtte føle den tilstramning i inntektsutviklingen som må gjennomføres.

Vi har i de senere år kanalisert vel 40 prosent av våre samlede inntekter gjennom de offentlige budsjetter. Omlag halvparten av disse betydelige midlene blir brukt til omfordeling gjennom subsidier, vårt sosiale apparat og trygdeforvaltningen.

Dels blir de brukt til fellesforbruk i utdanning, helse, samferdsel, forsvar, offentlig administrasjon m.v.

Dels går de til utbygging av samfunnet ved kraftutbygging, utbygging av veinettet, til statsbedriftene og til tilskott til kommunale grunnlagsinvesteringer m.v.

På ingen av disse områder vil vi i årene framover møte noen søndagsstillhet. Nei, tvert imot, vi vil fortsatt kunne opprettholde en omfattende virksomhet både i driften av fellesforbruket, og i gjennomføringen av store utbyggingsoppgaver til fordel for hele det norske samfunnet. Som tidligere vil utbyggingsoppgavene ha en klar distriktspolitisk profil.

Jeg føler behov for å trekke fram disse kjente, stabile og sterke trekk i den norske samfunnsutviklingen. Grunnen til det er at i den senere tid synes det å være tendenser til å dramatisere for sterkt den nye økonomiske situasjonen vi befinner oss i.

I dagens situasjon står vi overfor den uvante og vanskelige balanse mellom på den ene siden å betone den omlegging av politikken på en del områder som vi må gjennomføre

samtidig som vi fortsatt opprettholder hovedtrekkene i det norske velferdssamfunnet. Enkelte synes i denne balansegangen å gå for langt i retning av å gjøre situasjonen mer alarmerende enn det som er realistisk.

Fra enkelte hold etterlyses lederskap og initiativ fra Regjeringen - som om man daglig skulle lansere kommunikéer med siste nytt fra den økonomiske kampfronten, med oppskrift på hvordan vi skal komme gjennom de neste dages stormvær.

Slikt bidrar til å skape en unødig uro omkring situasjonen, og gjør det vanskelig for folk å danne seg et realistisk bilde.

Hva Regjeringen angår, har vi i det siste halvåret lansert en rekke økonomisk/politiske tiltak som har vært nødvendige i denne situasjonen. De fleste av disse har tatt

sikte på den tilstrømming og neddemping av veksten i import og forbruk som vi må gjennomføre. Vi har grunn til å tro at disse tiltak nå etter hvert vil begynne å virke.

Men, Regjeringen vil ikke bare møte denne situasjonen med restriktive tiltak som tar sikte på å stramme til og tette igjen. Det er en like viktig del av den økonomiske politikken i en slik situasjon - ja kanskje viktigere - å gi oppmuntring og stimulans til de vekstimpulser som det fortsatt er mange av i norsk økonomi, og som etter hvert kan bidra til å styrke utviklingen både i produksjon og eksport.

Samtidig er det verd å understreke at hovedgrunnlaget i Regjeringens langtidsprogram om et kvalitativt bedre samfunn står ved makt. Vi må nok utsette gjennomføringen av noen av de mer kapitalkrevende reformene som langtidsprogrammet behandler eller gjennomføre dem i langsommere tempo. Men i hovedsak vil den sosialdemokratiske reformpolitikk som langtidsprogrammet bærer bud om, bli ført videre

i samsvar med programmets prinsipper.

Regjeringen finner det nødvendig å komme med en samlet framstilling overfor Stortinget, og overfor det norske folk om de samlede virkninger og den samlede politikk man vil føre i den nye situasjonen. Denne politikken må også utformes i lys av hovedresultatene av de forhandlinger som partene i inntektsoppgjøret nå er inne i.

Etter at de viktigste delene av inntektsoppgjøret er over, tar Regjeringen sikte på å legge fram en stortingsmelding om alle disse spørsmål.

Denne melding vil være et viktig dokument. Den vil formelt være rettet til Stortinget, men den vil ha adresse til hele folket. Det er nødvendig å skape bred forståelse i landet for den kombinasjon av på den ene siden tilstramming, måtehold og fornuft i inntektsutviklingen, og på den andre

siden initiativ, utfoldelse og ekspansjon i vårt næringsliv, samt fortsatt solid utvikling av velferdssamfunnet.

Det har tidligere fra Regjeringens side vært understreket at i en såpass vanskelig situasjon som nå er det nødvendig med det bredest mulige samarbeid mellom Regjeringen og de ulike grupper i Stortinget. Derfor vil Regjeringen før den fremmer denne saken søke kontakt med partiene i Stortinget. Det er mitt sterke ønske og håp at vi gjennom slike rådslagninger kan skape grunnlaget for en størst mulig enhet og samling omkring den nasjonale politikk som landet har behov for.

Til de kretser som i de siste uker har vist en smule utålmodighet i dette spørsmål, vil jeg gjerne si at Regjeringen trenger en grundig forberedelse av heldet

politiske opplegg før det har noen hensikt å rådslå med partiene i Stortinget.

I første rekke må forhandlingene i inntektsoppgjøret være nær sin avslutning før Regjeringen kan presentere statens utspill i inntektspolitikken for 1978.

Regjeringen er innstilt på løpende kontakt med Stortinget i denne viktige perioden for norsk økonomi.

Når rådslagningene med Stortinget ikke er kommet lenger har dette utelukkende sammenheng med disse forhold, ikke med manglende samarbeidsinteresse fra Regjeringens side.